Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

№ 221 (4857)
ВОСКРЕСЕНЬЕ
НОЯБРИИН
11
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүн.

„Мүнөө бидэнэр дайнай урда тээхи оронойнгоо ажахын хүгжэлтын хэмжээ хэдэхэн жэл соо ехэхэнээр үлүүлхын ба бүхы арад зоной ажабайдалай хэмжээ ехэхэнээр дээшэлүүлхэ ябадалые хангахын зорилгоор арадай ажахые хүгжөөхэ тушаа үндэһэн зорилгые шиидхэхын хойноһоо хам оролсохо ёһотойбди".

В. М. МОЛОТОВ.

СССР-эй Оборонын Арадай Комиссарай

ПРИКАЗ

1945 оной ноябриин 7. № 75 г. Москва.

Нүхэд улаанармеецүүд, сержантнууд, офицернүүд болон генералнууд! Мүнөөдэр манайороной арад зон болбол Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойе һайндэрлэжэ байна. Фашистска дээрмэшэдтэ эсэргүүсэн дүрбэн жэл соо хатуу шангаар хэгдэһэн дайнай эсэстэ бидэнэр өөрынгөө бүгэдэниитын һайндэрые ... эгээл түрүүшынхиеэ амгалан байдалда угтажа байнабди.

Хахад жэлэй саада тээ Улаан Армимнай манай союзнигууд болохо—Америкын Холбоото Шт дуудай болон Великобританиин сэрэгүүдтэй хамтын хүсэ гаргажа, гитлеровскэ Германи нуга дарагдаһан, мүн тэрэнэй һүүлээр японско агрессор бута нэрегдэһэн байгаа. Үнэн хэрэг һалбаран мандаба. Бүхэ дэлхэйн хоёрдохи дайн сэрэг болбол Нэгэдэмэл Нацануудай агууехэ илалтаар дүүрэбэ гээшэ.

Илалта туйлалганда шиидхэхы үүргэ Советскэ Союзда хабаадана гэжэ бидэнэр омогорхохо эрхэтэйбди. Фашистска эзэмдэгшэдые бута сохихо хэрэгтэ эгээл ехэ юумые манай советскэ арад зон оруулһан байгаа. Тэрэ хадаа үнэхөөрөө хүсэтэй арад байһанаа, тэрэнэй арми халаа түрүү, мүнөөнэй үеын арми байһаниие харуулба.

Манай барагдашагүй хүсэнүүдэй булагынь хадаа Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци ба тэрэнэй байгуулһан советскэ байгуулалта мүн болоно. Октябрьска революци ба тэрэнэй агууехэ туйлалтануудай байгаагүй һаань, манай орон харнин эзэмдэгшэдэй олзонь болоожо болохо байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда манай Эхэ орон болбол хүндэхэн гээлтэнүүдтэ оробошье һаа, зүгөөр тэрээнһээ үшөө ехэ хүсэтэй боложо ба хатуужажа гараба. Дайн сэрэгэй эсэстэ хүдэлмэришэн, таряашан болон интеллигенциин хани холбоонь хатуужаһан байна. Манай ороной арад зоной хани барисаан хатуужаба. Советскэ хүнүүд хадаа большевигүүдэй партиие тойрон үшөө нягтаар нэгэдэһэн байгаа. Манай социалистическэ ажахы хадаа немецкэ булимтарагшадай хэдышье ехэ гай гарза ушаруулһаншье мүртэнь, өөрынгөө ажабайдалай хүсые ба саашадаа һалбаран хүгжэжэ байха хизаарлашагүй арга боломжонуудаа хамгаалжа шадаба. Советскэ Союз болбол уласхоорондын харилсаанууд соо хүндэтэ ба өөртөө тааараха һууриие эзэлбэ. Бусад оронуудай демократическа хүн зон болбол манай орониие бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай найдамтай тулгуури, мүн Улаан Армиие арадуудай хоорондохи хани барисаачай, тэдэнэй эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлдэг арми гэжэ харадаг болоо.

Мүнөө дайсаниие илаад байхадаа эб найрамдалда дуратай арадуудай гол зорилгонь хадаа туйлаһан илалтаяа бүхэжүүлгэдэ ба хэрэг дээрэ хатуу ба удаан сагай эб найрамдал хангалгада болоно.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үдэрнүүдтэ советскэ гүрэнэй үмэнэ түрүүшын ээлжээндэ фронтын интересүүд, дайсаниие гүйсэд бутасохихо зорилго табигдаһан байгаа. Мүнөө манай үмэнэ ажахын ба культурна байгуулалтануудые саашань ургуулха талаар зорилгонууд табигдана гээшэ. Советскэ арад зон болбол арадай ажахые хүгжөөхэ ба һэргээн бодхоохо шэнэ табан жэлэй түсэб бэелүүлжэ, оронойнгоо материальна ба духовно хүсэнүүдые саашадань һалбаран бадаруулха ябадалые туйлаха ба энээгээрээ манай Эхэ ороной сэрэгэй-экономическа хүсэ шадалые үшөө ехээр бүхэжүүлхэ байна.

Мүнөө Улаан Армиин—илагша-армиин үмэнэ шэнэ зорилгонууд табигдаба. Илаһан арминууд һанаагаа амаржа ба һурахаяа болиһон дээрэһээ өөһэдынгөө туйлаһан алдар солые алдаһан үсөөн бэшэ жэшээнүүдые түүхэ мэдэхэ байна. Хэрбээ бидэнэр һанаагаа амаржа, бидэ-илагшадай юундэшье, хэнэйдэшье һураһанай хэрэггүй гэжэ һанаал, амархан байжа байгаа һаа иимэ аюулта байдалда манайшье зэбсэгтэ хүсэнүүд орожо болохо байгаа.

Амжалтануудһаа толгойгоо эрьеһэн ябадал Улаан Армида байха ёһогүй. Бүхы Улаан Арми болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үнэтэй ба дайшалхы дүй дүршэлнүүдые үсэд шангаар шудалжа, һуражал, һуражал байха ёһотой. Мүнөө гол шухалань энээндэ байна.

Дайн сэрэгэй үедэ Улаан Армиин дунда социалистическэ Эхэ орондоо үнэн сэхэ, өөһэдынгөө хэрэгтэ инаг дуратай, баян практическа дүй дүршэлтэй болоһон олон тоото офицерскэ кадрнууд ургажа гараба. Мүнөө, амгалан сагай үедэ Улаан Армиин бүхы офицернүүд болбол өөһэдынгөө сэрэгэй, политическэ ба культурна шадабари бэлигые үргэдхэхын тулада үдэр бүри хүдэлмэрилжэ, сэрэгэй хэрэгые үсэд шангаар шудалха ёһотой.

Улаан Армиин сэрэгшэд! Улам саашадаа манай социалистическэ Эхэ орониие үнэн сэхээр хамгаалагша бологты! Өөһэдынгөө сэрэгэй ба политическэ бэлэдхэлые эсэшэ сусашагүйгөөр һайжаруулагты, сэрэгэй жаяг заршамые хатуужуулагты, манай армиин моральна һүлдые үшөө дээшэнь үргэгты!

Түрэл газарайнгаа хилын саана байһан советскэ сэрэгшэд! Манай Эхэ ороной гүрэнэй интересые һэрэмжэтэйгээр, нэрэтэй түрэтэйгөөр ба алдартайгаар хамгаалагты.

Армиһаа табигдаһан сэрэгшэд! Гражданска хүдэлмэри дээрэ өөһэдынгөө патриотическа үүргэнүүдые жэшээтээр дүүргэгты. Ажал үйлэдбэри дээрэ ба хүдөө ажалда түрүүшүүл бологты, оронойнгоо ниитын ба политическэ ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаадалсагты.

Нүхэд улаанармеецүүд, сержантнууд, офицернүүд ба генералнууд!

Таанарые Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойгоор амаршалжа баясхалан хүргэнэб.

Бүгэдэ арадай һайндэрые тэмдэглэн—ЗАХИРХАМНИ ХАДАА:

Мүнөөдэр, ноябриин 7-до, манай Эхэ ороной столица—Москвада, союзна республиканууудай столицануудта болон Ленинград, Сталинград, Севастополь ба Одесса гэдэг городуудта хори дахин артиллериин буудалга хэжэ салют-мэндэ хүргэхэ.

Манай хүсэн түгэлдэр советскэ Эхэ орон мандаха ба сэсэглэн һалбарха болтогой!

Агууехэ советскэ арад, илагша-арад мандаха болтогой!

Улаан Арми мандаха болтогой!

СССР-эй Оборонын Арадай Комиссарай Орлогшо Советскэ Союзай Маршал А. ВАСИЛЕВСКИЙ.

ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Флодой Арадай Комиссарай

ПРИКАЗ

1945 оной ноябриин 7. № 460 г. Москва.

Нүхэд улаанфлотецууд, старшинанууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Манай Эхэ орон болбол бүгэдэниитын һайндэр болохо—Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин хорин наймадахи жэлэй ойе—немецко-фашистска ба японско булимтарагшадые илаһанай эсэстэ туйлагдаһан эб найрамдалай условидо угтажа байна.

Советскэ Союзай Улаан Арми ба Уһан Сэрэгэй Флот болбол манай союзнигуудай зэбсэгтэ хүсэнүүдтэй хамта ябажа гитлеровскэ Германиие, удаань империалистическэ Япониие бута сохибо. Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд энэ түүхэтэ илалтын шиидхэхы үүргые дүүргэбэ.

Баруун тээ немецкэ добтолгоһоо ба Зүүн тээ японско агрессиһээ манай Эсэгэ орон аршалагдаа.

Советскэ арадай, тэрэнэй Улаан Армиин ба Флодой илалтын үндэһэниинь хадаа Агууехэ Октябрьска социалистическэ революцяар ургажа гараһан советскэ байгуулалтын түгэлдэр ехэ хүсэн, манай Эхэ ороной арадуудай эблэршэгүй хани барисаан, ЛЕНИН—СТАЛИНАЙ партиин сэсэмэргэн хүтэлбэри болоно.

Дайн сэрэгэй хатуу шэрүүн шалгалтануудые алдар солотойгоор барижа гараад, советскэ гүрэн болбол улам бүри хүсэн түгэлдэр болобо.

Дайн сэрэгэй гал дүлэн соогуур манай арадай морально-политическэ нэгэдэлэй хатуужаһан ба бүхэжэһэн, большевистскэ парти ба советскэ правительствоя тойрожо үшөө нягтаар жагсаһан ажалша ниитын политическэ мэдэрэлынь дээшэлһэн байна. Советскэ арад зон болбол бүгэдэниитын эб найрамдалай ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалай найдамтай тулгуури болохо—манай Эхэ ороной сэрэгэй-экономическа хүсэн шадалые улам саашадань бүхэжүүлхэ тушаа амгалан сагай зохёохы хүдэлмэридөө дахяад оробо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ Советскэ Союзай Уһан-Сэрэгэй Флот болбол Улаан Армиингаа үнэн сэхэ дайшалхы соратнигынь байгаа. Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон хатуу шанга тулалдаанууд соо манай флот хатуужажа бүхэжэһэн, мүнөө үеын дайнай дайшалхы дүй дүршэлые арбижуулһан ба манай Эхэ ороной гүрэнэй интересүүдые хамгаалха талаар урдаа табигдаһан зорилгонуудые дүүргэжэ шадаха байһанаа харуулһан байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда флодой туйлаһан дайшалхы амжалтанууд хадаа һанаагаа амарһан ба мэдээшэрхэһэн ябадал гаргаха ёһогүй. Хэрбээ флодой кадрнууд туйлаһан амжалтануудаараа һанаа амаржа, эрид нэтэрүүгээр һурахаяа болон саашадаа мэргэжэхэеэ болёо хадань флот гэршэмнай мүнөө урдаа табигдаһан мүнөөнэй зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэжэ шадахагүй болоно.

Манай арад зон болбол өөрынгөө флот тухай эсэшэ сусашагүйгөөр анхарал оролдолгоёо гаргажа, бидэндэ шэнэ дайшалхы корабльнуудые, шэнэ дайшалхы техникые ба буу зэбсэгүүдые үгөжэ байна, саашадаа үгэхэшье байха.

Манай арад зон болбол флодоо улам бүри хүсэтэй ба хүсэн түгэлдэрөөр харахые хүсэнэ.

Агууехэ вождь нүхэр СТАЛИН болбол морягуудай кадрнуудые эсэшэ сусашагүйгөөр һургаха ба тэдэнэй мэргэжэлые дээшэлүүлжэ байхые, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай дайшалхы дүй дүршэлнүүдые шудалхыень, өөрынгөө зэргэдэ далайн һуралсалые, жаяг заршам ба эмхи гуримые улам дээшэнь үргэхыемнай флодһоо эридэг байна. Мүнөө нүхэр СТАЛИНАЙ эдэ эрилтэнүүдые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ ябадал хадаа флодой бүхы личнэ составай гол зорилго болоно. Имагтал иигэхэдээ бидэнэр правительство ба арад зонойнгоо үмэнэ өөрынгөө үүргые дүүргэхэ байнабди.

Нүхэд сэрэгэй морягууд!

Манай Эхэ ороной гүрэнэй интересүүдые арюун нангинаар хамгаалагты!

Түрэл газарайнгаа хилын саана ябахадаа, һэрэмжэтэй байжа, советскэ сэрэгшын нэрэ түрэ ба алдар хүндые нюдэнэйнгөө сэсэгы мэтээр барижа ябагты.

Нүхэд улаанфлотецууд, старшинанууд, офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин хорин наймадахи жэлэй ойн үдэрөөр таанарые амаршалнаб!

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин туйлалтануудые хамгаалһан ба дайсаниие илаһан героическа Улаан Арми ба Уһан-Сэрэгэй Флот алдаршаг лэ!

Манай советскэ правительство мандаха болтогой!

Манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ — Бүхэсоюзна Коммунистическэ большевигүүдэй парти мандаха болтогой!

Советскэ арадай вождь гениальна полководец Советскэ Союзай Генералиссимус—АГУУЕХЭ СТАЛИН мандаха болтогой!

ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Флодой Арадай Комиссар Флодой адмирал КУЗНЕЦОВ.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин центральна хүтэлбэрилхы органуудай хүдэлмэрилэгшэд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ парти ба правительствын даалгабаринуудые дүүргэлтэ болгохо тушаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагнагдаба гэбэл:

Ленинэй орденоор—Е. Е. Андреев, М. Ф. Владимирский, П. Г. Жуков, А. И. Козлов, А. Б. Кокотушкин, Л. А. Логинов, Г. М. Маленков, С. Я. Паршин, А. Н. Поскребышев, Т. Б. Силина, Л. П. Суханов, Е. Н. Сухова, В. Н. Чернуха, М. А. Шамберг, М. Ф. Шкирятов, Н. Н. Шаталин;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орденоор—Н. Я. Ипков, А. Е. Краева, В. И. Прокофьев, Я. Е. Чадаев, В. В. Щербаков, Г. Ф. Юдин ба бусад хамта—27 хүн;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай II-дохи зэргын орденоор—А. И. Алтаева, Н. И. Баскаков, С. М. Ковалет, П. С. Крюков, С. П. Попов, Я. Г. Раченко, Е. Г. Феоктистова болон бусад хамта 62 хүн;

Ажалай Улаан Тугай орденоор—С. С. Вавилов, Н. П. Кондаков, А. Н. Крапивин, М. А. Морозов, Л. А. Поликарпов, А. П. Чернышев, А. С. Яшина ба бусад хамта—56 хүн;

Улаан Одоной орденоор—112 хүн;

«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор—87 хүн;

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—103 хүн;

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар—71 хүн. (ТАСС).

Дипломатическа түлөөлэгшэд ба СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссариадай сотруднигууд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаба

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ Правительствын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгөө түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар шагнагдаба гэбэл:

Ленинэй орденоор—Б. М. Молотов, А. Я. Вышинский, С. А. Виноградов, А. А. Громыко, Ф. Т. Гусев, В. А. Зорин, Я. А. Малик, К. В. Новиков, А. А. Петров, И. В. Садчиков, хамта 10 хүн,

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орденоор—А. Е. Богомолов, В. Г. Деканозов, В. З. Лебедев, С. А. Лозовский, А. А. Соболев ба бусад, хамта 21 хүн;

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи зэргын орденоор 19 хүн шагнагдаба;

Ажалай Улаан Тугай орденоор—83 хүн;

Улаан Одоной орденоор—[illegible] хүн;

«Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор—39 хүн;

«Ажалай габьяагай түлөө» медаляар—129 хүн;

«Ажалдаа шалгарһанай түлөө медаляар—36 хүн. (ТАСС).

Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалда туһаламжа

МОСКВА. Бурят-Монгол АССР-эй машинно-тракторна станцинуудта болон колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор СССР-эй Наркомзем болбол токарна станогуудые, автомашинануудые, гэпжэтэ тракторнуудые, тракторна плугуудые ба сеялкэнүүдые, сенокосилкануудые, молотилкануудые болон бусад хүдөө ажалай машинануудые үгэхэнь.

Тэрэшэлэн республикын хүдөө ажалые электрофикацилхадань туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидхэгдээ. Бурят-Монголдо генераторнууд, трансформаторнууд ба бусад электроматериалнууд эльгээгдэхэ болоо.

Республика хадаа мелиоративна хүдэлмэридэ шухала хэрэгтэй техникые хэрэглэгэ болон техникые абаха байна.

Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө ажалда сагүргэлжэ хүдэлмэрилхын тулада агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарна врачнууд, гидротехнигүүд, инженер-мелиораторнууд, газар эсхэмжэлэгшэд болон бусад мэргэжэлтэн ерэхэнь. (ТАСС).

Бурят-Монголой хүүгэдэй учреждениинүүдтэ туһаламжа

МОСКВА. Бурят-Монголой хүүгэдэй учреждениинүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор РСФСР-эй Гэгээрэлэй Наркомат болбол 20 мянган метр бүд, 85 мянган түхэригтэ нооһон бүд ба эгдоһон хубсаһа арһан гутал, галоша, катанкануудые республикада үгэхэ болобо. Тэрээнһээ гадна, тетрадьнууд, карандашнууд, гуурһанууд болон һуралсалай-нагляина пособинууд мүн лэ үгтэхэ байна.

1945 оной ноябриин 7-до Улаан Талмай дээрэ һайндэрэй парад болобо

Ноябриин 7-до, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойн үдэртэ столицын Улаан талмай дээрэ Московско гарнизоной сэрэгүүдэй парад болобо. Улаан Талмай хадаа урда мэтэ һүртэйгөөр ба агууһайханаар гоёогдоһон байба. ГУМ-эй байшангай фасад дээрэ советскэ гүрэнэй агууехэ үндэһэ табигшад ба вождьнор Ленин ба Сталинай айхабтар томо портредүүд, ягаан улаан тугууд, «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ой мандаха болтогой!» гэһэн ВКП(б)-гэй ЦК-гэй уряалнууд байна. Хажуу талаарынь—«Илалта» гэжэ орденуудай македүүд байна. Байшангай хоёр хажуугаарынь—агууехэ Советскэ Союзай арадуудай эблэршэгүй хани барисаанай һүлдэ болохо—Союзна республиканууудай тугууд бии.

Хэдэн мянган хүнүүд айлшадай байха трибунанууд дээрэ таранхай. Эндэ СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, Социалистическэ Ажалай Геройнууд, столицын фабрика болон заводуудай элитэ хүнүүд, алдар суута гараһан сэрэгшэд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай һаяын байлдаануудта хабаадалсагшад, Советскэ Союзай Геройнууд, наука, искусство болон литературын ажал-ябуулгашад эндэ хабаадалсана. Тэрэшэлэн дипломатическа корпусой членүүд, сэрэгэй атташенүүд, советскэ ба харин хэблэлэй корреспондентнүүд хабаадалсана.

Улаан Талмай дээрэ аажам абяа аниргүй болоно. Парадта хабаадалсагшадай ба трибунанууд дээрэ байһан айлшадай хүлеэн ядажа байһан баярай минута эхилбэ. Абяа аниргүй байтарынь овапиин зэбэнууд болобо. Мавзолейн гранитна трибуна дээрэ парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд болон Улаан Армиин алдарта полководецууд гаража ерэбэ.

Айлшадай трибунанууд дээрэ сугларагшад агууехэ Сталинай ойрын соратнигуудые бүхы зүрхэнһөө амаршална.

Нүхэд Молотов, Андреев, Каганович, Микоян, Берия, Шверник, Маленков, Вознесенский гэгшэдэй гараад байһан мавзолейн трибуна тээшэ бүгэдын анхарал хандуулагданхай.

Кремлевско курантнууд арба дахин сохибо. Тэрэ минутада Спасска башниин үүдэнһээ парадые хүлеэн угтагша Улаан Армиин генеральна штабай начальник армиин генерал А. П. Антонов гаража ерэбэ. Тэрэнэй урдаһаа парадые командалагша Московско сэрэгэй округые командалагша генерал-полковник Артемьев гэгшэ оһобо. Парадые командалагшын рапортын үгэнүүд абяа аниргүй болоһон оршон байдалда эли тодоор нигэжэ сууряатана.

—Нүхэр генерал! Московско гарнизоной сэрэгүүд Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойн хүндэтгэлэй парадта жагсаагдаба!

Рапортыень хүлеэжэ абаад нүхэр Антонов байбэ: нүхэр Артемьевэй ба адъютантнуудай үдэшэлгэтэйгээр сэрэгүүдые тойрон ябаха зуураа тэдэнэрые амаршална

—Нүхэр генерал, амар мэндэ! гэжэ нэгэн доро хэлэгдэһэн харюунууд дуулдана.

—Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойн һайндэрөөр таанарые амаршалнаб!

Хүсэтэ «Ура!» хашхаралдаһан абяанууд талмай дээгүүр сууряатана.

Сэрэгүүдые тойрон мэндэшэлжэ ябалга дүүрэбэ. Нүхэр Антонов болбол мавзолей тээшэ ошобо. Сводно сэрэгэй оркестр генерал-майор Чернецкиин хүтэлбэри доро «Ород арад алдаршаг лэ» гэһэн аялга татаба. Глинкын ташил аялга урдань үзэгдөөгүй хүсэтэйгөөр ба тодо һонороор абяатана. Фанфаристнууд «Бүгэдэнөө шагнагты!» гэжэ сонсхоно.

Мавзолейн трибуна дээрэ гаража, генеральна штабай начальник нүхэр А. И. Антонов болбол сэрэгүүдтэ ба советскэ арадта хандажа үгэ хэлэбэ.

Генеральна Штабай начальник армиин генерал А. И. Антоновой хэлэһэн үгэ

Нүхэд улаанармеецүүд ба улаанфлотецүүд, сержантнууд ба старшинанууд, арми ба флодой офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Советскэ Союзай ажалшад!

Советскэ правительство ба Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин үмэнэһөө ба даалгабаряар таанарые Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 28 жэлэй ойгоор амаршалжа, мэндэшэлнэб.

Мүнөөдэр манай орон болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүрбэн жэлэй һүүлээр энэ бүгэдэарадай һайндэрые амгалан тайбан үедэ тэмдэглэжэ байна.

1945 он болбол советскэ арадта ба тэрэнэй Улаан Армида түүхэ соо үзэгдөөгүй илалтануудые туйлаһан жэл болобо.

Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд болбол манай союзнигуудай арминуудтай хамта гитлеровскэ Германиие нуга дарадан ба японско империалистнуудые бута сохиһон байна. Баруун тээ немецкэ добтолгоһоо ба зүүн тээ японско добтолгоһоо советскэ Эхэ ороннай сүлөөлэгдэбэ.

Улаан Арми болбол өөрынгөө үүргые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ—өөрынгөө Эсэгэ ороной нэр түрэ, эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалба; Европын арадуудые немецкэ дарлалтаһаа сүлөөлбэ; фашистска бүдүүлиг аашаһаа цивилизациие аршалба. Улаан Арми болбол Ленин—Сталинай илагдашагүй тугые Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай хатуу шанга тулалдаанууд соогуур абажа ябаһан ба советскэ арадай зүрхэ мэдэрэн тоохо ба инаг дуратайгаар хандаха ябадалай габьяа олобо.

Советскэ Союзай арад зон болбол дайн сэрэгэй шэрүүн хатуу үдэрнүүдтэ Октябрьска революциин туйлалтануудые аршалһан ба дайсаниие бүрин түгэс илаһан байна. Манай орон болбол дайн сэрэгһээ үшөө ехэ хүсэтэй ба хүсэн түгэлдэр боложо гараба.

Советскэ гүрэнэй илаһан ябадал хадаа Октябрьска революциин тогтооһон социалистическэ байгуулалтын хүсэнүүдэй үрэ, большевистскэ партиин эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша байһан үүргын үрэ, советскэ правительство ба манай агууехэ вождь, гениальна полководец нүхэр Сталинай сэсэмэргэн хүтэлбэриин үрэ мүн.

Манай Эхэ орон хадаа амгалан сагай хүгжэлтын үедэ оробо. Советскэ хүнүүд хадаа немецкэ бүдүү-

(Ургэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

1945 оной ноябриин 7-до Улаан Талмай дээрэ hайндэрэй парад болобо

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

...ингүүгэй hалтарган арадай ажахые hэргээн бодхоожо, городууд болон тосхонуудые бэрижэ, шэнэ фабрика болон заводуудые бии болгожо, колхозно полинуудай үрэтасануудые дээшэлүүлжэ байна. Манай алдарта сэрэгшэд-илагшад ашагалан тайбан ажалда бусажа байна.

Дайн сэрэгэй жэлнүүдтэ героизмын ба ажалай баатаршалгануудай жэшээнүүдые харуулhан советскэ арад зон болбол амгалан сагай хүгжэлтын үедэ өөhэдынгөө илалтануудые арбижуулха талаар хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлмэрилжэ манай ороной экономическа ба культурна талаар саашадаа hалбарха ябадалые туйлаха байха.

Нүхэдүүд! Манай илалтанууд агуу ехэ байна. Габэшье, Ленин ба Сталинай хүмүүжүүлhэн бидэнэртэ советскэ хүнүүдтэ, Улаан Армиин сэрэгшэдтэ hанаагаа амарха саг ерээдүй. Улаан Арми болбол заахашье hанаагаа амарангүйгөөр мэргэжэлээ hайжаруулха ябадалаа үргэлжэлүүлжэ, өөрынгөө Эхэ ороноо үнэн сэхэ байха ёhотой.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда манай сэрэгэй наука болбол айхабтар ехэ дүй дуршалгуудаар баяжаба. Улаан Армиин генералнууд болон офицернууд хадаа энэ дүй дуршалые шудалжа, өөhэдынгөө бэлиг шадабариие баяжуулжа, советскэ сэрэгэй искусствые хүгжүүлхэ ба урагшань дабшуулха үүргэтэй.

Улаан Армиин боенууд болбол Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда өөhэдынгөө зэр зэбсэгые алдар солоор бүрхөөбэ. Тэдэнэр хадаа сэрэгэй мастерство, габьяа ба өөhэдынгөө үүргые hайнаар мэдэhэнэй жэшээ харуулба. Манай боенууд болбол хаанашье ябаа hаа — Эхэ орон соогоо гү, тэрэнэй саада гээшье хадаа урда мэтэ албаяа hэрэмжэтэйгээр дүүргэжэ, социализмын ороной сэрэгшэдэй алдар соло ба нэрэ түрые дээрэ үргэхэ уялгатай.

Нүхэдүүд! Советскэ гүрэнэй аюулгүй байха ябадал мүнөө юунhээшье үлүү байна. Улаан Арми болбол өөрынгөө социалистическэ Эсэгэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ хаанхай байха ябадалай найдамтай түлгүүри байhан ба байхашье ёhотой. Тэрэ хадаа демократическа оронуудай арадуудай аюулгүй ба эб найрамдалые хамгаалха хэрэгтэнь Нэгэдэмэл Нациинуудай арминуудай түрүүшын зэргэтэ байhан ба байхашье ёhотой.

Ленин—Сталинай партиин туг доро битэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда илалта туйлабабди. Ленин—Сталинай партиин туг доро амгалан тайбан байгуулалтын үедэ битэнэр эрдэй ажалые ба культурые шэнээр hалбаруулжа, манай гүрэнэй экономическа ба сэрэгэй хүсые үшөө хүсэгэйгөөр бэхижүүлээ.

Улаан Арми ба Уhан-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Агуу ехэ советскэ арад мандаха болтогой!

Манай правительство мандаха болтогой!

Манай илалтануудые эмхидхэгшэ —большевистскэ парти мандаха болтогой!

Манай инаг вождь ба полководец Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталин мандаха болтогой!

Ура!

* * *

Нүхэр Антонов болбол өөрынгөө үгые дүүргэбэ. Артиллерийскэ салют-мэндын буудалган нэрьеэ. Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын баярай аялга дуулдажа, талмайн бүхы зүгhөө хэдэн мянган тээhээ «Ура!» хашхаралдана. Мартагдашагүй айхабтар ехэ симфони татана. Иигэжэ Улаан Армиин hүртэ парад эхилбэ.

Владимир Ильичын нэрэмжэтэ Московско заводто шэнэ цех ашаглалгада ороод, үргэн ниитын эд бараа гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехын начальник П. А. Тальский ба контролёр М. Т. Степанова гэгшэд бэлэн болгогдоhон продукци хаража байнад. Н. Федосеевэгэй фото (ТАСС-эй фотохроника).

1945 оной ноябриин 7-до болоhон Москвагай ажалшадай демонстраци

Манай Эхэ ороной столица болбол арад зоной агуу түгэлдэр олон тоото баяр найрнуудые үзэhэн байна. Дайнай hүүлээр түрүүшынхеэ болоhон октябрьска энэ демонстраци хадаа энэ үдэр түүхэтэ Улаан Талмай дээрэ ошоhон хүн бүхэнэй hанаа сэдьхэлдэ үни удаан мартагдахагүй.

Энэ хадаа өөрынгөө хэмжээ болон гоё hайханай талаар мартагдашагүй байна. Улаан Талмай дээрэ хэдэн олон районууд нэгэн доро ороhон байха юм. Үргэлжэ улаан hарабша боложо харагдаhан хэдэн зуун тугууд hалхинда хиидэнэ.

Демонстрантнуудай колоннанууд парти ба правительствын ударидагшадые сээжэ зүрхэнhөөн амаршалжа мавзолейн урдуур үнгэрнэ. Нүхэр Молотов гараа үргэжэ амаршална. «Ура», «Нүхэр Сталин мандаха болтогой», «Нүхэр Молотов мандаха болтогой» гэhэн хашхаралдаанууд демонстрантнуудай дундаhаа сууряатан гарана. Бидэнэр энэ баяртай сагта агуу ехэ вождь, багша ба полководец—түрэл Сталин тухайгаа бодоhон байнабди. Тэрэ хадаа агуу ехэ илалтада манай арми болон арад зониие асарhан байна.

Демонстрантнууд нүхэр Сталинай, политбюрогой членүүдэй, Советскэ Союзай Маршалнууд болон Геройнуудай, Социалистическэ Ажалай Геройнуудай зурагуудые барижа ябанад. Дайнай жэлнүүдтэ болон амгалан сагта москвичуудай туйлаhан ажалай илалтануудые харуулhан зурагууд олон хүнүүдэй толгой дээгүүр намилзажа харагдана. Макет болон панно бүхэндэ, ажалай бүтээсын ургалта ба улам ехэ продукци гаргадаг болоhые харуулhан тодорхой тоонууд соо мүнөө социалистическэ байгуулалтын амгалан сагай шэнэ агуу ехэ зорилгонуудые шиидхэжэ байhан манай гүрэнэй диилдэшэгүй ехэ хүсэн шадал харагдана. Хэдэн мянгаад плакадууд ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй уряалнуудые hануулна: «Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин туйлалтануудые хамгаалhан ба дайсаниие илажа шадаhан героическа Улаан Арми алдаршаг лэ!»

Отлично hайн ажалайнгаа түлөө Ленинэй ордендо хүртэhэн электролампа хэдэг заводой хүдэлмэришэн ба албахаагшадай колонно мавзолейдэ дүтэлжэ ерэбэ. Энэ заводой хэдэн зуугаад эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд Советскэ Союзай орден ба медальнуудаар шагнагдаа. Ламповщигууд хадаа амгалан сагай продукци гаргахадаа туйлаhан түрүүшынгээ амжалтанууд тухай Эхэ орондоо рапортална. 1946 ондо электрын гэрэлтэй ба радиолампанууд хоёр дахин ехээр гаргагдаха байна.

Тэндэ байгшад талмай дээрэ ерэжэ ябаhан Академи Наукын, тэрэнэй научна эмхи зургаануудай, столицын hургуулиин дээдэ заведенинүүдэй колоннануудые халуунаар угтана. Түрүү советскэ наукын хүндэлэлдэ амаршалгын уряалнууд үгтэнэ. Транспарантнууд дээрэ гитлеровскэ Германиие ба империалистическэ Японииe илаха хэрэгтэ советскэ эрдэмтэдэй оруулhан айхабтар ехэ хубита хэрэг тухай хэлэжэ үгэhэн тодорхой тоонууд харагдана. Наукын үндэр наhата ажал-ябуулагшад, өөрынгөө ажал хэрэгээр дэлхэй дээрэ алдар солотой болоhон хүндэтэ эрдэмтэд демонстрантнуудай зэргэдэ ябанад, мүн советскэ дээдэ hургуулида хүмүүжүүлэгшэд—советскэ наукын залуу үеын түлөөлэгшэд ябалсана. Мүнөөдэр эдэнэр арадай ажахые hэргээн бодхоохо хэрэгтэ, Сталинска табанжэлэй агуу ехэ хүдэлмэринүүдэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ябадалда хамаг хүсөө, эрдэм бэлиг болон талант шадабаряа үгэхөөр бэлэн байhанаа гэршэлнэд.

Таганска районой демонстрантнуудай колонна бэhал гоё hайханаар үзэгдэнэ. 1-дэхи подшипникова заводой хүдэлмэришэд илалтые зохёоhон агуу ехэ хүнэй—Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр Сталинай портредые, Советскэ Союзай Маршалнууд болон Геройнуудай, Социалистическэ Ажалай Геройнуудай зурагуудые барижа ябанад. Дайн сэрэгэй үедэ тус заводой коллектив самолёт, танк, автомобильнуудай 16 миллион үнэтэй подшипнигуудые гаргаhан, олон зуугаад миллион түхэриинэй буу зэбсэг ба hомо хэрэгсэлнүүдые бүтээhэн байна. Энэ завод баяр найрай демонстрациин түрүүшын зэргэдэ өөрынгөө эрхимэй эрхим хүнүүдые табиба. Тэдэнэй олонхинойнь үбсүүн дээрэ Советскэ Союзай орденуудай хажууда hаяхан абаhан «1941—45 онуудай «Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда» хэhэн шэн габьяата ажалай түлөө» медальнууд яларна.

Пролетарска районой демонстрантнуудые хүнхинэмэ ехэ баярай хашхаралдаагаар Улаан Талмай угтана. Сталинай нэрэмжэтэ автозаводой колонныи дээгүүр Гүрэнэй Обороныи Комитедэй туг омогорхолтой hайханаар хиидэжэ намилзана. Автозаводецуудай зэргэдэ тумэршэ дархашуул, мотор хэдэг цехүүдэй хүдэлмэришэд, автомашинные холбоо суглуулагшад ябана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ автозаводой гол конвейерhээ фронт эльгээгдэхэ найдамтай олон ЗИС-үүд гараhан байна. Мүнөө автозаводойхид арадай ажахын хэрэглэлэй шэнэ машинануудые бүтээн гаргахаяа бэлэдхэжэ байна.

3 часай туршада соо столицын ажалшадай баяр найрай жаргаал ябаба. Миллион хахад москвичуудай хабаадалсаhан энэ демонстраци хадаа Ленин—Сталинай партиие тойрон манай арадай жагсанхай байhаниие, тэрэнэй бусалма халуун советскэ патриотизмые дайн сэрэгэй hүүлээр манай гүрэнэй үмэнэ табигдаhан шэнэ агуу ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула тэрэнэй бэлэн байhаниие харуулба. (ТАСС).

Жэшээ харуулдаг залуу малшадай хүдэлмэри

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомолецууд ба залуушуул малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа комсомольско-залуушуулай бригаданууд [illegible] республиканска социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэр[illegible] hэнhээ хойшо үүлтэр[illegible] малай hүнэй-товарна фермын дэргэдэ комсомольско-залуушуулай гүүрт эмхидхэхэ гэжэ шиидхэhэн юм. Тиин, энэ гүүрт 5 залуу hаалишадhаа бүридхэжэ, залуу басаган Бадманай Буянтуева гэгшые хүтэлбэрилэгшээр томилоо hэн. Гүүрт боложо хүдэлмэрилhэнhээ хойшо эдэ залуушуул малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые хараалhан байна. Түрүүшээр эдэнэй хүдэлмэридэ хэды [illegible] энээн бэр эшээлнүүд [illegible] тохёолдобошье, тэрэниие тэсэмгэйгээр дабажа гарадаг hэн.

3 залуушуулай энэ гүүртын түрүүшын зорилго хадаа адуу мал хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэг гэбэ, харин симментальска сэбэр үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ гэhэн байха юм. Эдэнэр үнгэрэгшэ үбэ жэлэй үедэ үбhэ тэжээлээр дутамаг байбашье гүүртынгээ үхэр малые хорлото үйгөөр ондо оруулhан, мүн 52 тугал абажа симментальска үүлтэрээ бүрин бүтэн тэнжээhэн байна. Эдэнэр наhарай малай [illegible] онсо [illegible] гаргажа, зоотехническа заабариин ёhоор харууhалдаг, хэрбээ тугалай үбэдэбэл саг соонь эмнэдэг юм.

Комсомольско-залуушуулай энэ гүүртын хүдэлмэри эгшэд 1945 оной гурбадахи квартал соо малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб 100 процент дүүргэлэн байна. Мүн ерэхэ жэлэй январь хүртэр 21 үнеэ түрүүлхэ юм. Мүнөө эдэнэр шэнэ түл абалгада бүри мүhэн бэлэдхэлтэй. hаалишад эзэлжэ түрэхэ үедэ hүниндөө харууhалдаг байна.

Зунай адуулга hайнаар үнгэргэhэнэй ашаар, hү hааха түсэб бөөнөөрөө үлүүлэн дүүргэбэ. Харбээ тус колхозой түрүүшын малай hүнэй-товарна фермын hү hааха түсэбөө 4.942 литрээр үлүүлэн дүүргэhэн байгаа hаань, залуушуулай гүүртдэ ехэнхи хубинь оролсоно. Залуу hаалиша hү hааха түсэбөө 4 671 литрээр үлүүлэн дүүргээ. Гүүртые даагша нүхэр Буянтуева 16 үнеэнhээ 14 тугал абажа бултынь мал болгоhон ба 1.805 литр hү түсэбhөө гадуур hааhан байна. Мүн залуу hаалишан Очирова түлнүүдээ бүгэдынь эрүүл энхээр тэнжээhэн ба hү hааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэн байха юм.

Туйлаhан эды тэды амжалтануудаараа hанаагаа амаржангүй улам ханамжатайгаар хүдэлмэрилжэ байhан дурдагдагша гүүртын залуушуул 1945—46 онуудай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые саг болзор соонь hайнаар шиидхэжэ гараба. Эдэнэр хажуу талын туhаламжагүйгөөр үхэр малай байра байдалнуудые эрхим шанартайгаар заhабарилба. Малайнь байранууд соо [illegible] хүйтэн гарадаг hэн, мүн тугалай байранууд [illegible] ариг сэбэр болгогдоhон байна.

Тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ энэ гүүртын малшад ехээхэн оролдолго гаргаа. Нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ малшадые гаргажа, тэдэнэрэй хүсөөр 197 тонно силос даруулhан, 16 тэрэг мякиние суглуулhан байха юм. Фермэ шадарта 1,5 гектар таригаа хээд, тэрэнээ саг болзор соонь хуряажа абаа. Үбэлэй түрүүшын хоёр hара соо хүрэхэ үбhэ тэжээлээ газаагаа шэрэбэ.

Комсомольско-залуушуулай түрүү гүүртын малшад бэе бэедээ даажа абаhан үхэр малаа ноябриин 15 хүртэр өөhэдынгөө үбhөөр эдеэлүүлжэ патриотическа үүсхэл гаргаhан байна. Тиин, эдэнэр hүниин сагта нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэжэ 50 центнер үбhэ хуряаhан байха юм.

Тус фермын залуушуул фермын дэргэдэ үнгэрэгдэдэг зоотехническэ hуралсалда бултадаа хабаадалсана. Эдэнэр иимэгтэл теоретическэ hургаал шударгадаг бэшэ, мүн дүй дуршалөө халан абалсадаг, шадабаритай ба малажал дээрэ үни удаан хүдэлмэрилhэн малшадтай уулзалгаха дэг байха юм.

Комсомол басаган Цырен Донпокова гэгшэ фермын хэрэгые hайнаар хүтэлжэ эрхим учётчик алдартай болонхой. Энэ нүхэр hаалишадай ажалта үдэрые саг соонь зүбөөр гаргажа, колхозой правлениида мэдээсэнэ. 9 hара соо залуушуулай гүүртын 5 hаалишад 3.252 ажалта үдэр олоhон байна. Энэнь hаалишан бүхэндэ дунда зэргээр нэгэ hара соо 73 ажалта үдэр хүрэнэ.

Залуу малшадай дунда агитационно ниитын хүдэлмэри hайнаар табигданхай. Учётчик Донпокова гэгшэ малшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри оролдосотойгоор ябуулна. Энээнэй хүсөөр ханын газе энүүд, мүн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдадаг байна.

Адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ ба тэдэнhээ абтаха ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ иимэ шударгыгаар хандажа байhан эдэ залуушуулай хүдэлмэриин дүршэл республикын бүхы малшадта ульгэр жэшээ боложо үгэмөөр. Малажалай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан комсомолецууд ба залуушуул залуу малшадай республиканска социалистическэ мүрысөөндэ илаhан Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна үүлтэртэ фермын дэргэдэхи hаалишадые хүсэхын тулада мүрысөөнэй эршые улам шангадхаха уялгатай.

ХАМАГАНОВА, ВЛКСМ-эй обкомой тарияашан-залуушуулай таhагай инструктор.

Үрhэнэй фонд байгуулха хүдэлмэри дары шамдуулха

1945 оной хүдөө-ажалай жэл дүүрэхэеэ байна. Манай республикын олохон колхозууд парти ба правительствын табиhан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа. Эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шэн зоригто ажалай ашаар туhаар, түрүү колхозуудай сагай уларилай эрхэ байдалай бэрхэ байбашье hаань, тарилгын бүхы культурануудаар үндэр ургаса ургуулаад, хуряалгые агротехническэ болзор соо үнгэргэжэ шадаhан байна. Иимэ колхозууд уялгата түлбэринүүдээ бүхы түрэлөөрнь, тэрэнэй тоодо таряа тушаалгые болзорhоонь урид дүүргэжэ, гүрэнтэйгөө түргэн тооссобо. Тэдэнэрэй тоодо Закаменай, Торхын аймагай колхозууд, баhа Курумканай, Тунхэнэй, Кабанскын ба бусад аймагуудай зарим колхозууд түрүүшын ээлжээндэ оролсоно. Тиин, эдэ аймагуудай түрүү колхозууд нэгэшье хоног hамшангүй ерэхэ жэлэй хабарай тарилгын бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилээ. Тэдэнэр үрhэнэйнгөө участогай таряа сохижо дүүргээд, үрhэнэй фондын hайн шанартай таряа сэбэрлэжэ ба хаажа захалба. Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай «Гигант» гэжэ колхоз 1.500 шахуу центнер үрhэ хаагаа. Энэ колхоздо үрhэ хаалга үргэлжэлhөөр. Байкало-Кударын аймагай «Майн нэгэн» колхоз үрhэнэй фондын бэлэдхэлые дүүргүүтэй байна. Мүн хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заhабарилгые эхилэнхэй. Тиигэбэшье, эдээн шэнгеэр 1946 оной ургасын хубиязаян тухай бодото оролдолго гаргадаг колхозууд үсөөхэн байха юм.

Үрhэнэй фондые хүсэд ба саг болзор соонь байгуулха ябадал хабарай тарилгын амжалтануудые шиидхэхэнь мэдээжэ. Гэбэшье, республикын колхозууд энээниие ехэ шэг сошордолдо оруулаад байна. Республика дотор ороохото культурануудай үрhэнэй фонд байгуулха түсэб аяар мүнөө болтор хахадлаха яагаашьедүй байhаар. Мүн хартаабхын хүрэнгэ хаалга оройдоо 40 шахуу процент болонхой. Энээн дээрэhээ харахада, манай республикын газартаряалангай эмхи-зургаанууд болон олонхи колхозууд болбол 1946 оной тарилгада хэрэгтэй үрhэ бэлэдхэхэ ябадалые үшөө хэрэгсээгээгүй байhаниинь элирбэ. Одоо хүртэр олонхи колхозууд үрhэнэй участогуудай таряатай хахад ургасыень сохёодүй байhаар. Энэ хадаа үрhэ ехээр гээхэ ба шанарыень муудхаха ушарта хүргэдэг юм. Илангаяа Тарбагатайн аймагта үрhэнэй фонд байгуулха хүдэлмэри угаа ехээр хожомдожо байха юм. Тарбагатайн, Иволгын аймагуудта үрhэнэй участок дээрэхи таряанай ехэнхи хубинь сохигдоогүй хэбтэнэ.

Прибайкальска аймаг үрhэ хаалгын талаар ямаршье хүдэлмэри ябуулаагүй байhаар. Энэ ороохото культурануудай үрhэнэй участогай имагтал 81 гектарай тарян сохигдожо, 695 центнер үрhэ хаагаа. Хартаабхын үрhэ хааха түсэб 51 процент дүүрэнхэй. Тарбагатайн аймаг 14.500 центнер гү, али үрhэнэй таряанай 50 процентые хаалха аргатай байhан аад, ямаршье хэмжээ абаагүй байhаар.

СССР-эй Наркомзем болбол 1946 оной тарилгын талмайе, илангаяа шениисын тарилгые саашадаа үргэдхэхэ ябадалай зайлашагүй шухала байhаниие хараадаа абалсажа, 1946 ондо нёдондонойхиhоо үлүү ехэ үрhэ бэлэдхэхые манай республикада уридшалан hануулаа. Эдэ зорилгонуудта таарал дуулан доро заагдаhан хэмжээ-ябуулганууды е үнгэргэхыень республикын газартаряалангай эмхи-зургаанууд ба колхозуудые уялгалба гэбэл: аймаг, колхоз бүхэндэ таряа сохилго дүүргэхэ болзор табижа, ноябриин 15 хүртэр үрhэнэй участогуудhаа гарhан таряае сохижо дүүргэхэ; колхоз бүхэндэ үрhэнэй таряае hайнаар сэбэрлэхэ ба илгаха, үрhэнэйнгөө шииг нойтые хатааха, тэдэниие контрольно үрhэнэй лабораторинуудта абаашажа ургаха шанарынь шалгуулха мэтын хүдэлмэриие энэ гэhээр эмхидхэхэ гэhэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үрhэнэй шанар шалгаха ба ачализ хэхэ хүдэлмэри шэнэ жэлэй түрүүшын квартал соо үнгэргэгдэхөөр хараалагдажа, үрhэ хаалгые оройтуулhан байгаа. Энэ хадаа эгээл шухала хүдэлмэриие таhалдуулhан ба кондиционно бэшэ үрhөөр тарижа, ургаса доошолуулhан ушар үзүүлhэн байна. Мүнөө жэлдэ энэ алдуугаа дахин дабтажа болохогүй гэжэ газарай таhагууд ба колхозуудта уридшалан hануулагдаха байна.

Үрhэ хааха, сэбэрлэхэ болон тэрэниие тарилгын кондицида хүргэхэ али бүхы хүдэлмэриие байгша оной декабриин 15—20 хүртэр сүм дүүргэхэ шухала. Бүхы үрhэнэй ороохые сорт ба категоринуудые холихо ябадалhаа зайсуулхын зорилгоор, хэды шэнээн үрhэн ямар шанартайб, ямар сортын ороохон бэ гэхэ мэтые бултынь зааhан тусгаар актын ёhоор кладовщигта тушаажа үгэхэ хэрэгтэй. Үрhэнэй таряа сэбэрлэхэ ба илгаха машина зэмсэгүүдые бүхы хүсөөрнь хэрэглэхэ шухала.

Таряанай, хартаабхын болон техническэ культурануудай участогуудай үрhые хороохо, урихэ ябадалhаа хамгаалхын тулада саг үргэлжын ба нарин нягта хиналта хэхэ, мүн тэдэниие гутаахагүй, зүб хадагалха ба ондоо тээшэнь гаргашалха мэтые колхоз бүхэн шангаар сахиха байна. Үрhэнэй участогай таряае ондоо тээшэ гаргашалхагүй гэhэн хуулиин байбашье, зарим колхозууд тус заабариие эбдэхэ ябадал гаргана. Жэшээлхэдэ, Кяхтын аймагай «Улаан табангут» колхозой түрүүлэгшэ Цырендоржиев 12 гектар үрhэнэй участогhаа гарhан 35 центнер таряае бэлэдхэлэй пунктда сүм абаашажа тушааба. Мүн тус аймагай «Улаан Субагта» колхозой түрүүлэгшэ Далбаев гэгшэ колхозоо нэгэшье килограмм хартаабхын үрhэгүй болгожо, 0,47 гектар үрhэнэй участогай хартаабхые элеэ хоолдо хэрэглэhэн байха юм. Тэд, Кяхтын аймагай газарай таhаг болбол үрhэнэй таряа, хартаабхын үрhэ урихэн гэмтэ нюурнуудые мүнөө хүртэр зэмэдэ хабаадуулнагүй. Иимэ харша ябадал гаргаhан нюурнуудые гэм зэмэгүйгөөр үнгэргэхэ гээшэ тэсэшэгүй байна.

Сэбэрлэхэдэ гарhан үрhэнэй кондицида хүрэхэгүй аад, таряа бэлэдхэлдэ тушаагдажа болохоор ороохые кондиционно үрhөөр агсахын туладa тусгаар газарта хадагалха хэрэгтэй.

Үрhэнэй участогуудhаа гараhан таряан ба хартаабхаар 1946 оной үрhэнэй фонд байгуулжа хүшэхүрэхэгүй байhан колхозууд гүрэндэ уялгата ёhоор тушааха даалгабаряа дүүргэхэтээ хамта бусад тарилга дээрэhээ абтаhан ороохо болон хартаабхануудаар үрhэнэй фондые хүсөөхэ байна.

СССР-эй Наркомзем болбол ойрын сагай болзор соо колхоз бүхэндэ үрhэ хаалгын ябасые хаража үзэхыень газартаряалангай эмхи-зургаануудые уялгалба. Үрhэнэй участогуудай таряа сохихо, үрhэ сэбэрлэхэ, үрhэнэй фондынуудые хүсэд hайнаар харууhалха ябадал шангаар эмхидхэхын тулада АЗО ба МТС-эй агрономууд хадаа хэдэн бүлэг колхозуудта бэхижүүлэгдэхэ зэргэтэй. СССР-эй Газартаряалангай Парком нүхэр Андреев болбол үрhэнэй бэлэдхэлтэй хабаадаха бүхы хүдэлмэриие АЗО-гэй болон МТС-үүдэй агрономуудай харюусалгата даалгаа. Энэ заабари хадаа зайлашагүй дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Манай республикын газартаряалангай эмхи-зургаанууд ба колхозууд болбол үрhэнэй фондынуудые байгуулха хүдэлмэриие эрид шууд шангадхаха зорилготой байна.

В. МАМИЛОВ, БМАССР-эй Наркомземэй сортовой Управлениин начальник.

Эрхим бэлэдхэл хэбэ

Калининай нэрэмжэтэ колхозой hүнэй-товарна фермын дэргэдэхи бригадые Чимит Батуева гэгшэ хүтэлбэрилдэг юм. Тиин, энэ нүхэр үбэ жэлтэдэ бэлэдхэлээр Курумканай аймаг соохи малажалай бригаданууд соо илалта гарахын түлөө [illegible] нойргүйгөөр хүдэлмэрилhэн байна. Тэрэнэй ашаар, энэ бригадын малшад үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдтэ барандаа хабаадалсажа байра байдалнуудаа эрхим шанартайгаар заhабарилаа. Бригадые даагша нүхэр Батуева заhабарилгада дээрэ малшадай хүсые зүбөөр хубаарилан табижа шадаhан байна. Энэ бригадынхид хуушан байрануудаа бараниинь заhабарижа бэлэн болгоод, [illegible] нэгэ байра шэнээр түхеэрээ. Гадна, малшадай байха 6 гэр заhабарилаад, уридажа табиhан байна.

Тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшан Дынсыма Гармаева гэгшын бригада үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые амжалтатайгаар дүүргэжэ, түрүү hууринуудай нэгые эзэлбэ. Комсомольско-залуушуулай малажалай бригадын членүүд мүн лэ дээрэхи бригаданууд булигдахагүй бэлэдхэл хэhэн байна.

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые эрхим шанартайгаар үнгэргөөд байhан малажалай эдэ түрүү бригадануудай членүүд к[illegible] колхозникуудай үүсхэлые халуунаар дэмжэн, Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ бултадаа оролсонхой. Тиин, адуу малаа ашаг тарганаар ондо оруулха тодо hонор хэмжээнүүдые хараалhан социалистическэ уялгануудаа мүнөөнhөө эхилээд дүүргэжэ байха юм.

С. ТАРАСКИН.

Малажалай түрүүшүүлдэ нэмэлтэ түлбэри үгтэбэ

ХИЛГАНА. (Манай тусхай корреспондентhээ). Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин XXVIII жэлэй ойн hайндэртэ бэлэг болгон Баргажанай аймагай Улюнска селсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени болбол түрүү колхозникуудта ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэhээ эхи эээд наймаа хүртэр хони ба үхэр нэмэлтэ түлбэри үгэбэ. Хамта 80 хүн ажалай нэмэлтэ түлбэри абаа. Тэдэнэй дунда hаалишад Лиза Ламажапова, Димит Урбадаева, Дулмажап Тыхеева, хонишон Варвара Базарова ба бусад бии.

Стахановска хүдэлмэриин түлөө ажалай нэмэлтэ түлбэринүүдые абажа, урмашаhан тус колхозой түрүүшүүл саашадаа бүри hайнаар хүдэлмэрилжэ, колхозно hүрэ үүдээ олошоруулхын тулада үхэр малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэбди гэбэ.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛСАНОВ

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35 (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1.80. зам. ответ. редактора—1.89. ответ. секретаря—3.23. отделов: партийной жизни и промышленности—7.89. сельского хозяйства—6.03. писем и переводов—6.03 (2 зв.); объявлений—2.64 (2 зв.).

Н—00480 Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР Тираж 5.500